

Sygn. akt V KZ 24/19

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **Z. A.**

oskarżonego z art. 305 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 26 czerwca 2019 r.

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącej IV Wydziału Karnego
Odwoławczego Sądu Okręgowego w G.

z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt IV Ka [...]

o odmowie przyjęcia skargi obrońcy oskarżonego na wyrok Sądu Okręgowego
w G. z dnia 14 marca 2019 r., sygn. akt IV Ka [...]

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 3 i art. 539f k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zaskarżone zarządzenie uchylić.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 15 maja 2019 r., IV Ka [...] Przewodnicząca IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w G. odmówiła przyjęcia skargi obrońcy oskarżonego Z. A. na wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 14 marca 2019 r., IV Ka [...], uchylający wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 3 września 2018 r., II K [...] i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że pomimo tego, iż obrońca podniósł w skardze zarzut, który nominalnie choć jest

dopuszczalny, to analiza zarzutu i jego uzasadnienia prowadzi do wniosku, że naruszenie art. 437 § 2 w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. zostało podniesione jedynie formalnie i dla pozorów, co czyni tę skargę, jako opartą na podstawach nieprzewidzianych przez prawo, niedopuszczalną. Podkreślono, że w istocie w skardze kwestionuje się stanowisko sądu odwoławczego co do nietrafności orzeczenia o uniewinnieniu oskarżonego, omawiając jednocześnie dowody, które błędnie zostały ocenione przez sąd II instancji. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano również, że Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. nie może dokonywać ocen zasadności zarzutów apelacji i nie może także oceniać, czy zaistniały merytorycznie podstawy do zastosowania art. 454 k.p.k., co oznacza, iż nie może dokonywać ocen materiału dowodowego.

W skardze na wyrok kasacyjny Sądu odwoławczego sformułowano zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 437 § 2 k.p.k. wynikający „z niewłaściwego zastosowania art. 454 k.p.k. poprzez wyrażenie błędnego poglądu, że zachodzą okoliczności wskazane w tym przepisie, tj. konieczność wydania wyroku skazującego wobec oskarżonego, podczas gdy w sprawie nie ma ku temu podstaw, w szczególności zebrany materiał dowodowy nie potwierdza faktu popełnienia przez oskarżonego przestępstwa oraz także nie występują okoliczności świadczące o konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości”.

Zażalenie na powyższe zarządzenie w ustawowym terminie wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając obrazę art. 530 § 2 w zw. z art. 539f i art. 539a § 3 k.p.k. polegającą na wyrażeniu błędnego poglądu, że złożona w sprawie skarga w trybie art. 539a k.p.k. oparta jest na innych powodach niż wskazane w art. 539a § 3 k.p.k. oraz przekroczenie uprawnień wynikających z art. 530 § 2 k.p.k. poprzez poddanie skargi ocenie merytorycznej.

Podnosząc powyższy zarzut, obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego zarządzenia w całości i orzeczenie, co do istoty sprawy poprzez przyjęcie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie jest zasadne. Nie można było jednak podzielić wszystkich argumentów przedstawionych w jego uzasadnieniu, a także zawartego w *petium* zażalenia wniosku odwoławczego.

Dla wyjaśnienia kwestii wstępnej wskazać należy, co uszło uwagi skarżącego, że prezes sądu (przewodniczący wydziału, upoważniony sędzia – art. 93 § 2 k.p.k.; nie zaś – jak błędnie wskazuje się w zażaleniu – sąd), rozstrzygając w przedmiocie przyjęcia kasacji czy skargi na wyrok kasatoryjny (art. 530 § 2 także w związku z art. 539f k.p.k.) zobowiązany jest badać m.in. to, czy została ona oparta na powodach dopuszczonych przez prawo. Badania tego nie można sprowadzać jedynie do zweryfikowania tego, czy strona w sposób formalny wskazała na określone naruszenie prawa, a musi ono polegać na analizie treści zarzutu, często wsparte odwołaniem się do uzasadnienia środka zaskarżenia, która ma przesądzić o tym, czy w środek ten oparto na dopuszczalnych podstawach. Stanowisko takie od lat jest już wyrażane na gruncie postępowania okołokasacyjnego, a od czasu wprowadzenia instytucji skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego pogląd ten także pozostaje aktualny w postępowaniu okołoskargowym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 2018 r., II KS 1/18, OSNKW 2018, z. 5, poz. 38; z dnia 25 września 2018 r., V KS 19/18, OSNK 2018, z. 12, poz. 81). Ostatnio do tej problematyki nawiązano w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 1/19, w uzasadnieniu której wprost wskazano, że „w wypadku oparcia skargi na innych podstawach niż wskazane w art. 539a § 3 k.p.k., a także wówczas, gdy tylko formalnie taką podstawę powołano, choć w rzeczywistości wyrok kasatoryjny jest podważany z innych powodów niż wyszczególnione w tym przepisie, prezes właściwego sądu ad quem powinien odmówić przyjęcia skargi, a jeśli tak się nie stało, Sąd Najwyższy zobligowany jest taką wadliwie przyjętą skargę pozostawić bez rozpoznania (art. 530 § 2 in fine k.p.k. i art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.)”.

Prezes odwoławczego (czy, działające z jego upoważnienia, podmioty wskazane w art. 93 § 2 k.p.k.) nie tylko więc może, ale jest zobowiązany do tego, by zbadać czy wskazane przez stronę w skardze zarzuty są oparte na powodach wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. – i to nie tylko nominalnie, ale przez ocenę ich istoty i ustalenie, że wskazywane uchybienie nawiązuje swą istotą do naruszenia art. 437 k.p.k.

Wskazany organ sądu odwoławczego nie ma natomiast żadnych uprawnień do zbadania, czy uchybienie (odpowiadające dopuszczalnej podstawie skargowej) rzeczywiście zaistniało, a innymi słowy – czy wniesiona skarga jest zasadna. Czynności te mają bowiem charakter czynności orzeczniczych zastrzeżonych wyłącznie dla sądu skargowego, orzekającego merytorycznie, a więc nie w fazie kontroli prawidłowości zarządzenia o przyjęciu środka zaskarżenia (art. 531 § 1 w zw. z art. 539f k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe, wskazać trzeba, że analiza treści sformułowanego w skardze zarzutu naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., jak i uzasadnienia tego środka zaskarżenia wykazuje, że obrońca oskarżonego (przynajmniej w części) wskazuje na takie okoliczności, które w jego ocenie przemawiają za tym, że sąd odwoławczy nie wykazał, ażeby w sprawie tej zachodzić miała reguła *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. nakazująca sądowi odwoławczemu wydanie wyroku kasatoryjnego (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.). Przekonuje o tym lektura pierwszych czterech akapitów uzasadnienia (a zwłaszcza ostatniego), gdzie wskazano, że sąd odwoławczy nie zawarł stwierdzenia o istnieniu podstaw do wydania wyroku skazującego, a poprzestał na wskazaniu, że Sąd pierwszej powinien wziąć pod uwagę możliwość uznania, że oskarżony działał w zamiarze ewentualnym lub też możliwość uznania, iż doszło do popełnienia innego czynu. W tej części pisemnych motywów obrońca podkreślił również, że Sąd odwoławczy, iż nie przesądził winy oskarżonego, co nie dawało podstawy do zadziałania nakazu określonego w art. 454 § 1 k.p.k.

Co więcej w akapicie 6 uzasadnienia (s. 3 skargi) skarżący podał, że Sąd Okręgowy nie wskazał, która z podstaw uchylenia wyroku zaistniała w tej sprawie – związana z regułą *ne peius* czy z koniecznością ponowienia przewodu sądowego w całości, co miało być istotne w kontekście nakazania Sądowi pierwszej instancji przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego. W tej mierze obrońca wskazał na szerokie możliwości prowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd odwoławczy i stwierdził, że czynności tych samodzielnie mógł dokonać Sąd Okręgowy w G.. Powyższe okoliczności jasno dowodzą tego, że w skardze, nie tylko nominalnie, wskazano na naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. (przede wszystkim w aspekcie reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k.), które to uchybienie

stanowi dopuszczalną prawem podstawę skargową (art. 539a § 3 k.p.k.). W tej mierze stanowisko przedstawione w zaskarżonym zarządzeniu prawie w całości jest nietrafne, a rozważania zawarte w końcowej części jego pisemnych motywów (rozpoczynających się od słów „Przenosząc powyższe na grunt”) stanowią wprost niedopuszczalną na tym etapie postępowania merytoryczną ocenę zasadności sformułowanego zarzutu skargowego. Gdyby zarzut i uzasadnienie skargi ograniczone było jedynie do tych rozważań, które zawarte są w akapicie piątym uzasadnienia skargi (począwszy od słowa „Skarżący” na str. 2 *in fine* skargi), sprowadzających się do kwestionowania trafności ocen dowodów i ustaleń Sądu odwoławczego w zakresie zachowania oskarżonego, skarga taka byłaby niedopuszczalna, nawet wówczas, gdyby obrońca wskazał w niej nominalnie na naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. i wówczas należałoby odmówić jej przyjęcia.

Już tylko na marginesie wskazać trzeba, że sporządzenie środka zaskarżenia, zwłaszcza przez profesjonalnego reprezentanta strony (obrońca, pełnomocnik), nie powinno polegać na zawarciu w jego uzasadnieniu listy cytatów z tez orzeczeń sądowych, a na umiejętnym wsparciu prezentowanego stanowiska i wspierającej go argumentacji poglądami judykatury czy przedstawicieli doktryny.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak na wstępie. Sąd Najwyższy nie zmienił zaskarżonego zarządzenia w sposób postulowany w zażaleniu, albowiem – zdaniem tego składu sądu Najwyższego – na tym etapie postępowania prezes sądu odwoławczego nie wydaje zarządzenie o przyjęciu skargi, a to dlatego, iż nie został w tym postępowaniu recypowany przepis art. 530 § 1 k.p.k. (art. 539f k.p.k. odsyła tylko do art. 530 § 2 i 3 k.p.k.), a brak jest jakiegokolwiek podstawy przyjęcia dla stosowania tego przepisu w układzie, gdy odesłano do odpowiedniego stosowania tylko dwóch jednostek redakcyjnych z art. 530 k.p.k. (szerzej w tej materii – J. Matras w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. K. Dudka, Warszawa 2018, s. 1254-1255); w tym zakresie nie można podzielić poglądu wyrażonego w postanowieniu SN z dnia 12 lipca 2017 r., III KS 3/17, OSNKW 2017, z. 9, poz. 57). W sytuacji, gdy skarga na wyrok kasatoryjny nie zawiera braków formalnych prezes sądu II instancji (lub przewodniczący wydziału lub też upoważniony sędzia) winien postąpić stosownie do treści art. 539c § 2 k.p.k. i przesłać akta do Sądu Najwyższego, po upływie 7 dni od daty doręczenia odpisu skargi pozostałym

stronom (por. P. Czarnecki, Skarga na wyrok sądu odwoławczego. (Non)sens nowego rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego?, CzPKiNP 2016, z. 2, s. 97; J. Matras w: Kodeks postępowania karnego..., s. 1245 -1246 i wskazane tam odmienne stanowiska wyrażone w piśmiennictwie).